

Белбоғли кураш

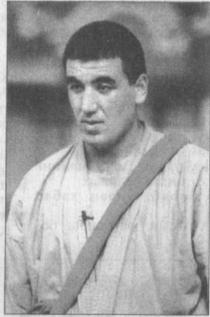
АГАР СЕН ЙИГИТ БЎЛСАНГ

кучингни майдонда кўрсат!

Реппел деган кишини танийсми? Асли германиялик. Европада танилган паҳлавон. Утган асрнинг бошида цирк артистлари билан бирга Тошкентга келган. Ва мингларча одамлар кўз унгида билатиди кучини кўрсатиб, 120 килограммлик тошларни елкасида «ўнатган».

— Илгари неча-неча минг йилларга бориб тақалган кучурашнинг қадим анъаналари ҳақдаги гурунгимиз юқоридаги воқеани эслаш билан бошланди. — Илгари неча-неча минг йилларга бориб тақалган кучурашнинг қадим анъаналари ҳақдаги гурунгимиз юқоридаги воқеани эслаш билан бошланди.

— Европа қитъасидан бошлайдиган бўлса, Швейцария ва Шотландияда, Осиёдан Хиндистон, Хитой ва Бангладешда, Африка қитъасидан Эфиопияда белбоғли кураш билан шуғулланишди. Еки мана Россияни олинг. Яқинда Уфада белбоғли кураш бўйича жаҳд катта турнир бўлиб ўтди. 13 жамоа иштирок этган беллашуларда Россия Президентини Владимир Путин ҳам таширф буюрди. Кураги ерга тегмаган полковларга бош соврин сифатида «Мерседес»-у «Жигули» енгил автомобилари тақдим этилди. Биз сўз юритаётган спорт турини Уфада «кураш» деб аташади. Яна бошқа бир республикада «гурес» ва ҳақоз.

Анжуман

— 28 декабрь кун Пекенда катта кураш бўлади, деб эшитдик. — Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, Пекент туман ҳокимлиги кўмагида ўтказилаётган бу мусобақанинг совринлари ҳам қачанга эмас. Ғолибларни ўнлаб тулар, от ва тойлар кутмоқда. Турнирга яқин ҳориждан ҳам таниқли курашчилар келиши кутилмоқда. Бу эса ўз навбатида беллашуларга бўлган қизиқишни янада кучайтирмақда. Бахслар қиёнашда ишлаб чиқилган ҳалқаро қондалар бўйича ўтказилади. Фахри томини шундаки, бугун дунёнинг 20 дан ортиқ давлатида белбоғли кураш миллий федерациялари фаолият

кўрсатапти. Ва улар биз томонидан ишлаб чиқилган ҳалқаро қондаларни эътироф этишган. — Мисоллар келтириб ўтсангиз ёмон бўлмади. — Европа қитъасидан бошлайдиган бўлса, Швейцария ва Шотландияда, Осиёдан Хиндистон, Хитой ва Бангладешда, Африка қитъасидан Эфиопияда белбоғли кураш билан шуғулланишди. Еки мана Россияни олинг. Яқинда Уфада белбоғли кураш бўйича жаҳд катта турнир бўлиб ўтди. 13 жамоа иштирок этган беллашуларда Россия Президентини Владимир Путин ҳам таширф буюрди. Кураги ерга тегмаган полковларга бош соврин сифатида «Мерседес»-у «Жигули» енгил автомобилари тақдим этилди. Биз сўз юритаётган спорт турини Уфада «кураш» деб аташади. Яна бошқа бир республикада «гурес» ва ҳақоз.

— Шундай ақил, бугун федерация олдига турган асосий вазифалар нималардан иборат? — Энг асосий масала, жаҳоннинг турли мамлакатларидаги тарқоқ федерацияларни ягона ҳалқаро ташкилотга бириштиришдир керак. Шу ишни қилиш айнан бизнинг вазифамиз. Чунки ўзбекистон белбоғли курашининг асл ватанидир. 2002 йил Уфа шаҳрида биринчи жаҳон чемпионатини ўтказиш учун тайёргарлик бошланганимиз ҳам катта мақсадларимизнинг дубоаси ҳисобланади. — Айтишчи, белбоғли курашнинг турдош спорт турларидан қандай фарқи бор? — Энг аввало, спортчи-полвон ҳақдан дуо олиб кейин май-

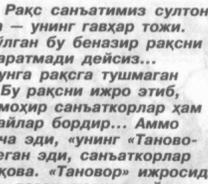
Фарғона водийси ва Косонсой

Косонсой шахри қарийб икки ярим минг йиллик тарихга эга. Унда ислом оламида учинчи бўлиб «Аъзам»лик даражасига эришган Ҳазрат Сайид Аҳмад ибн Маълоун Жалолиддин Хоҷаий Косоний — Маҳдуми Аъзамнинг алоҳида ўрни бор. Унинг шарият, тариқат ҳамда маърифатнинг олий мақомини англаб етиб, суфийлик ахлоқи, одоб ва фалсафаси мавзуда 35 дан ортиқ рисолалари мавжуд. Маҳдуми Аъзамнинг илмий-адабий мероси намуналаридан бир қисми чоп этилди, яна бир қисми шарҳ-суҳба олимлар томонидан нашрга тайёрланмоқда. Мутафаккирининг қамолот дари ўтми марҳум аждоғи ибн зиннатроқ тилдамоқда. Туманининг усталари боти боно қурилишини ниҳоятга етказган.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси «Олтин мерос» Ҳалқаро хайрия жамғармаси, ЮНЕСКОнинг мамлакатимиздаги ваколатхонаси, Наманган вилояти ва Косонсой тумани ҳокимликлари ташаббуси билан «Фарғона водийси тарихида Косонсойнинг ўрни» мавзуда республика илмий-адабий анжумани ўтказилди. Унда Маҳдуми Аъзам Косоний, унинг замондошлари қолдирган мерос ҳақда Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Али, тарих фанлари доктори Темуш Ширинов, фан номдорлари Абдуҳамид Анорбоев, Божидон Матбообов, Муҳаммадҷон Исомиддинов, Амриддин Бердимуродовлар маъруза қилишди. Анжуманга таширф буюрган тарихчи олим ва таълиқотчилар туман ҳокимлигининг авлодлар меросини асраб-авайлаш, келажак эгаларига етказиш борасидаги хайри ишларини самимий маълумлашди. Қудратилла НАҲМИДДИНОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Санъат

Мукаррама Турғунбоева... Рақс санъатимиз султони эди у. Машҳур «Тановор» эса — унинг гавҳар тожи. Асрий нафосат дурдонаси бўлган бу беназир рақсини кимлар ижро этиб, доғруғ таратмади дейсиз...

Мукаррама Турғунбоева

РАҚСОАБЕГИМ

«Тановор» унинг ижросида чинакам муғтоз даражага кўтарилиб, рақс санъати ҳазинасининг ҳақиқий дурдонасига айланган эди. У мазилдан келётган нафосат билан XX аср рақс маданияти рақснинг ўзига мўъжасам этганиди. Рақсининг қатор ижрочиларида биз кўпроқ «зоҳирий» хатти-ҳаракатлари, Мукаррамаҳонимда эса улар ботиний олам, ҳис-туйғу, дард ва ҳаҷжон, ҳаётини кечинималар, инсоний севинч ва аламлар акс-салоси эканини кўраемиз. Машҳур санъаткорнинг ҳатто либосга «бурканчи» ҳам фарқ ва «ўзгир» бор эди — у либосини айрим раққослардек қиймасди, либосга «қирарди». Тангри юқтирган улкан иқтидор раққосини «Тановор» рақс этиш тарихидаги «шоҳ сулуғ» олиб чиқди... Унинг «Тановор»да ҳақ яратган 12 хил «Тановор»нинг олдос қирралари уйғуланди...

актриса эди ва ижро этадиган роляларини кузатиб, матинга тегишли сузларни «қинҳона» ёллаб оларди-да, бирон-бир артист театрга фавқулодда келмай қолса, унинг ўрнига саҳнага чиқиб кетавсарди, шу боисдан ҳам бизлар ҳазиллашиб уни «қорая помощи» (бунин «тез ёрдам») дея, қаққир-диқ», деб эслатганда «ая» 1965 йилдаги суҳбатимиз чоғида. М.Турғунбоева ҳақиқий ижодкор — иқтидорчи, кашфиётчи санъаткор эди, қадимдан илдиш отиб келётган, айқанвий тус олган ҳатто, олимҳақом дея қабул қилинган раққосларга ҳам айқина, замонавий акс сало берувчи «эер-забар»лар пайванд қилиш илминини яхши биларди. М. Турғунбоева «Наманганнинг олмаси» халқ кўшигини болалик чоғидан тинглаб келаркан, таниқли раққоса ва балет-мейстер бўлганида унинг асосида миллий куйга ўралган, ҳам лирик, ҳам шўх кўшиғу рақс ижтисоди қилиниш ўз олдига мақсад қилиб қўйди. Бундай жиҳдий ижодий изланишга кўшиғу рақсини қайта қайта этишга қодир бастакорни ҳамкорликка чорлаш ҳақда ўйлади ва Ўзбекистон халқ артисти, таниқли бастакор, кўпгина эстрада кўшиқларининг муаллифи Шариф Рамазоновни таниди. Бунга боис — Шариф ака ҳоразм кўшиқчилиқ мероси, Фарғона водийси халқ кўшиқчилиқ жаҳоирларидан ҳам дуруст воқиф эди. Бир қанча вақт Наманганда яшаб, санъат, маданият ишлари бошқармасида ишлаганиди. Шундай қилиб, икки атоқли санъаткор жонбозлиги туйғули, халқ маданият-маърифий қадриятларига таянган ҳолда «Наманганнинг олмаси» куй-у кўшиғи янгидан тилга кирди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган «Баҳор» Давлат халқ рақс ансамбли ҳақда сўз барқаран, унинг рўёбга келиши, шаклланиши, қамолга етиши ва доғруғ таратишида Мукаррама Турғунбоевнинг хизматлари бениҳоят каттадир. Машҳур санъаткор унинг тўғнобоишида турди, бу ансамблга «доля» қилди, унга қарийб чорак аср мобайнида бадиий раҳбар, ёш иқтидорларга мураббий бўлди. «Баҳор» санъаткорлари дунёда кўп мамлакатларда гастролда бўлиб, хориждаги санъат мухлисларини ўзбек ва бошқа халқлар рақс санъатининг дурдона намуналари билан таништирди.

«Тановор» унинг ижросида чинакам муғтоз даражага кўтарилиб, рақс санъати ҳазинасининг ҳақиқий дурдонасига айланган эди. У мазилдан келётган нафосат билан XX аср рақс маданияти рақснинг ўзига мўъжасам этганиди. Рақсининг қатор ижрочиларида биз кўпроқ «зоҳирий» хатти-ҳаракатлари, Мукаррамаҳонимда эса улар ботиний олам, ҳис-туйғу, дард ва ҳаҷжон, ҳаётини кечинималар, инсоний севинч ва аламлар акс-салоси эканини кўраемиз. Машҳур санъаткорнинг ҳатто либосга «бурканчи» ҳам фарқ ва «ўзгир» бор эди — у либосини айрим раққослардек қиймасди, либосга «қирарди». Тангри юқтирган улкан иқтидор раққосини «Тановор» рақс этиш тарихидаги «шоҳ сулуғ» олиб чиқди... Унинг «Тановор»да ҳақ яратган 12 хил «Тановор»нинг олдос қирралари уйғуланди...

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ. Банк матлар, POS-терминаллар ва касса усқуналарнинг қўйидаги турларини сотиб олиш учун савдо тендери ўтказилишини эълон қилади: Table with 3 columns: №, Усқуна номи, Соми (дона).

Makita. КАФФААТ, СЕРВИС ХИЗМАТИ. ПЕРФОРАТОРЛАР, АВТОМАТИК БОЛГАЛАР, ЭЛЕКТР ДРЕМЛАР, ШУРУП БУРОВЧИЛАР, МЕТАЛЛА ҚАЙЧИЛАР, СИЛИҚЛАШ МАШИНАЛАРИ, РАНДАЛАР, ДИСКАИ АРРАЛАР, АККУМУЛЯТОРИ АСБОБЛАР.

«САНОАТКАРТОНСАВДО» ОАЖ. Ишлаб чиқариш-савдо бирлашмаси — ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ КАРТОН ВА ГОФРОКАРТОН ҚУТИЛАРИ Ишлаб чиқарувчи йирик корхона. 2002 йилда махсулот етказиб бериш юзасидан шартномалар тузиш бошланганини маълум қилади.

Божхона бекати. Уринишлар чиппақка чиқди. Мамлакатимиз иқтисодий ҳавфсизлиги ва ички бозорини ҳимоя қилиш борасида иш олиб бораётган давлат божхона қўмитаси ходимлари қўшни давлатларга яширин тарзда олиб кетишга уринилган 800 бош чорва молларини тўхтаб қолди.

САВОЛ БИЗДАН... Биз яшаб турган Ер сайёрасининг огирлиги қанча? 136-35-60. Кечаги сондаги саволнинг жавоби: 10 000 литр. Бу ҳақда тошкентлик Камолитдин Тулаганов ва жисзахлик Абдулла Қаршибоев қўнғирок қилишди.

«САНОАТКАРТОНСАВДО» ОАЖ. Турли этиҳежлар учун, ҳар хил шакл, ўлчамдаги кўп рангли босмали гофроқутилар, Гофрокартон, Матбаачилик ва китоб тайёрлаш учун елимланган картон, Ўров қорозлари, Махсус буюртма бўйича картон махсулотлари, Тухум сақлаш ва етказиб бериш учун ишлатиладиган гадир-будир қатламли идишлар, 3 мм.дан 3,5 мм.гача қалинликда бўлган толали плиткалар.

Уринишлар чиппақка чиқди. Мамлакатимиз иқтисодий ҳавфсизлиги ва ички бозорини ҳимоя қилиш борасида иш олиб бораётган давлат божхона қўмитаси ходимлари қўшни давлатларга яширин тарзда олиб кетишга уринилган 800 бош чорва молларини тўхтаб қолди.

Ўзбекистон телерадиокомпанияси жамоаси «Ахборот» дирекциясининг бўлим бошлиғи Муҳаммадҷон Маълоновга волидан муҳтарамаси. ҚУНДУЗ онанинг вафоти муносабати билан чўқур таъзин изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳайрат аъзолари ва жамоаси Жиззах вилояти молия бошқармаси бошлиғи Норбой Норуқовлга ақаси. Тожидин РАЙВУЛЛАЕВнинг вафоти муносабати билан чўқур таъзин изҳор этади.

«ХАЛҚ СҮЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО». Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ. Тахрир хайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), М. Егоров (масъул котиб — «Народное слово»), Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Ш. Ризаев, С. Зинин, М. Миралимов, С. Мухиддинов, М. Сафаров, Р. Фарҳодий, И.Худоёров, И. Шогўломов, О. Қашибергенов (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), Ҳ. Хошимов.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳайрат аъзолари ва жамоаси Жиззах вилояти молия бошқармаси бошлиғи Норбой Норуқовлга ақаси. Тожидин РАЙВУЛЛАЕВнинг вафоти муносабати билан чўқур таъзин изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳайрат аъзолари ва жамоаси Жиззах вилояти молия бошқармаси бошлиғи Норбой Норуқовлга ақаси. Тожидин РАЙВУЛЛАЕВнинг вафоти муносабати билан чўқур таъзин изҳор этади.